

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Дніпропетровської** області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти очікують прискорення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується посилення інфляційних процесів. Девальваційні очікування залишаються високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 28.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4% (графік 1). Найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 55.6%);
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, становить 55.8% (у попередньому кварталі – 36.1%), у цілому по Україні – 50.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати курсові коливання гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **суттєву девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 87.0% респондентів (у попередньому кварталі – 86.4%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 10.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.1%). У цілому по Україні очікується незначне поліпшення фінансово-економічного стану – 1.3% (таблиця). Найпесимістичніші очікування – у респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 27.3%), водночас керівники підприємств інших видів економічної діяльності прогнозують поліпшення фінансово-економічного стану;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 1.3% (у попередньому опитуванні – 7.1%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 2.4%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 6.8% відповідно (у попередньому кварталі – по 0.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.5% та 3.8% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах шостий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 11.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.6%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 9.9%. Найпесимістичніші очікування в респондентів підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 30.0%), водночас керівники підприємств інших видів економічної діяльності прогнозують зростання кількості працівників на своїх підприємствах;
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва** вищими темпами: баланси відповідей – 80.8% та 50.6% відповідно (у III кварталі 2020 року – 76.3% та 43.8% відповідно) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва – у респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 81.8%). Водночас керівники підприємств транспорту очікують зниження цін реалізації. За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, енергоносії та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** нижчими темпами: баланси відповідей – 47.4% і 43.4% відповідно (у III кварталі 2020 року – 58.2% і 47.6% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали недостатній попит (зазначили 55.1% респондентів) (графік 5).

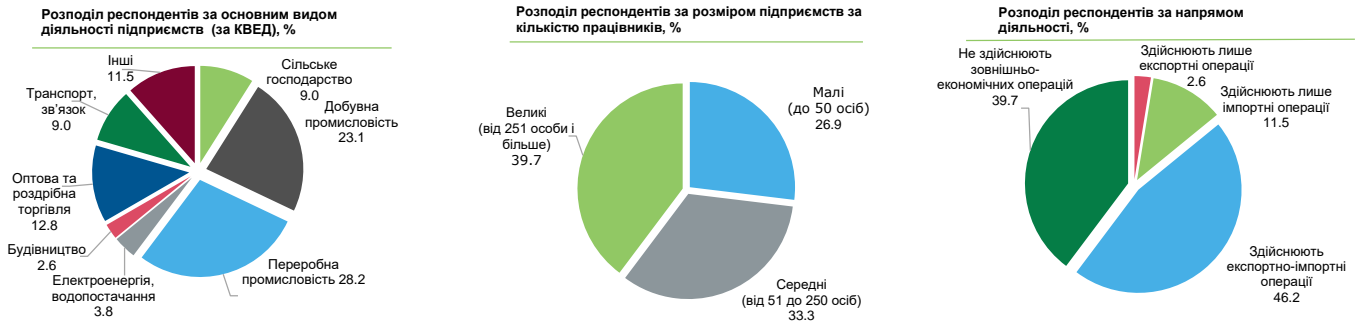
Очікується продовження зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

96.1% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

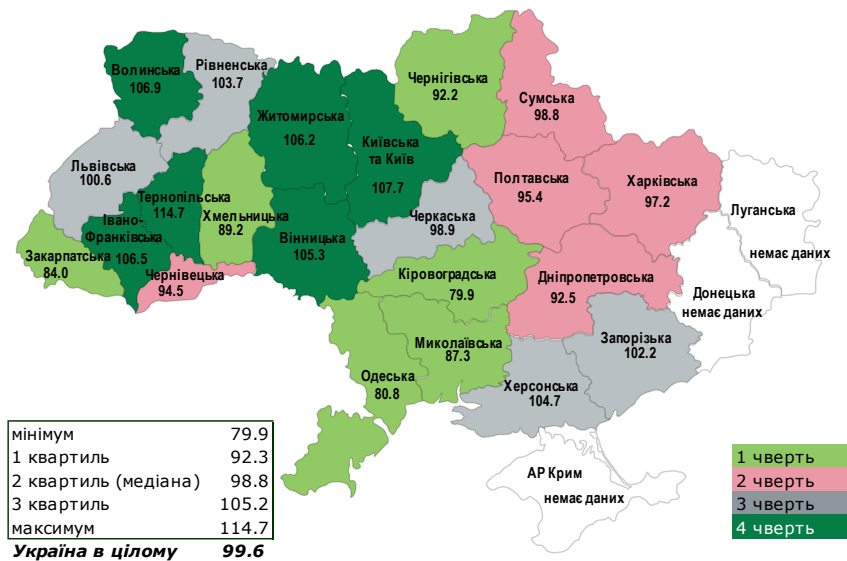
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий** шостий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 13.1%), у цілому по Україні – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається нижчим, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 18.8%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 19.7% (у III кварталі 2020 року – 26.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05 листопада – 01 грудня 2020 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	13.9	9.2	-10.5	-7.1	-10.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	11.8	18.2	-3.8	7.1	-1.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	2.9	7.4	-18.3	0.0	-7.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	7.0	10.6	-19.2	0.0	-6.8
кількості працівників	-18.1	-8.0	-19.5	-14.6	-11.8

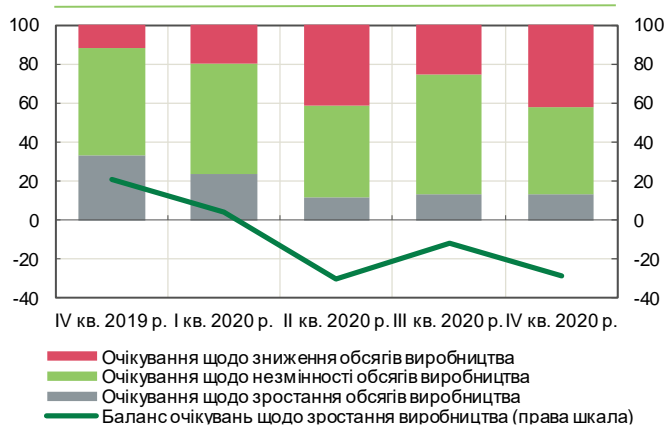
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

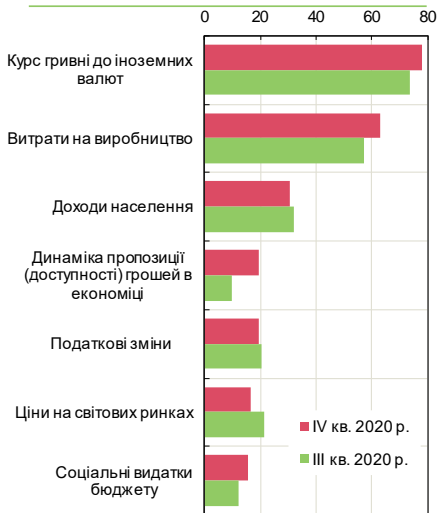
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

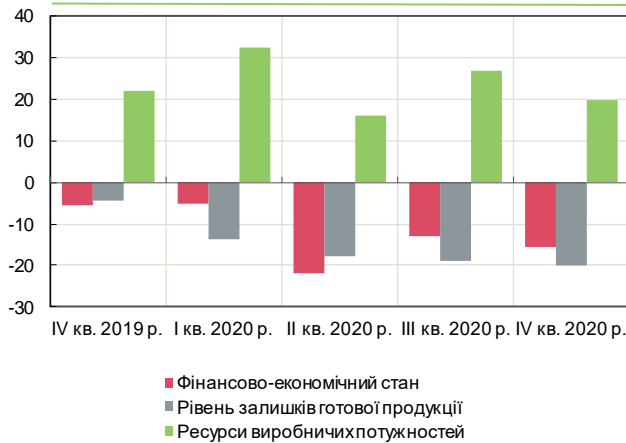
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

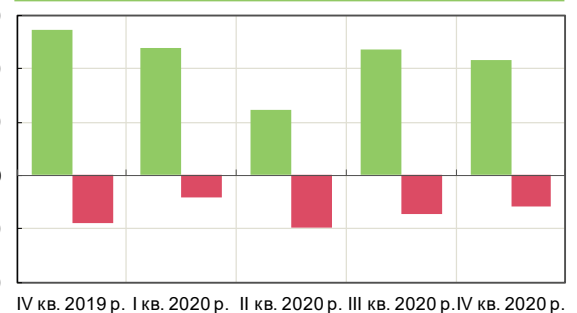
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

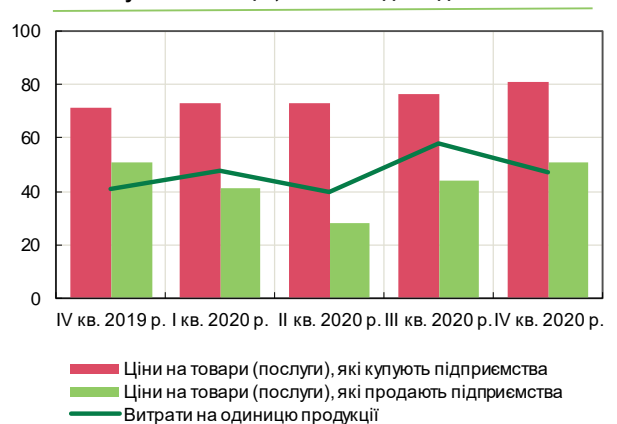
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

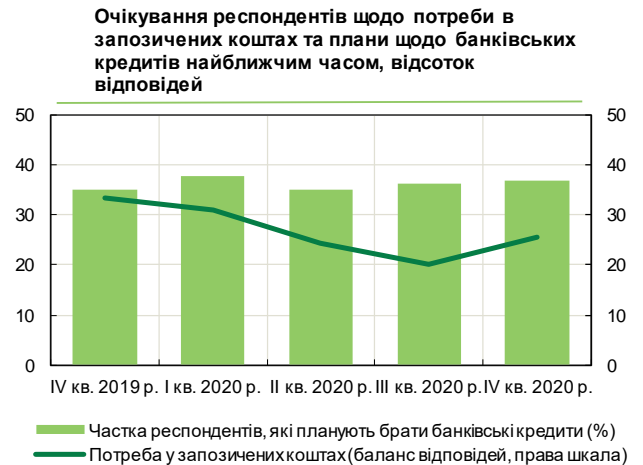
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

